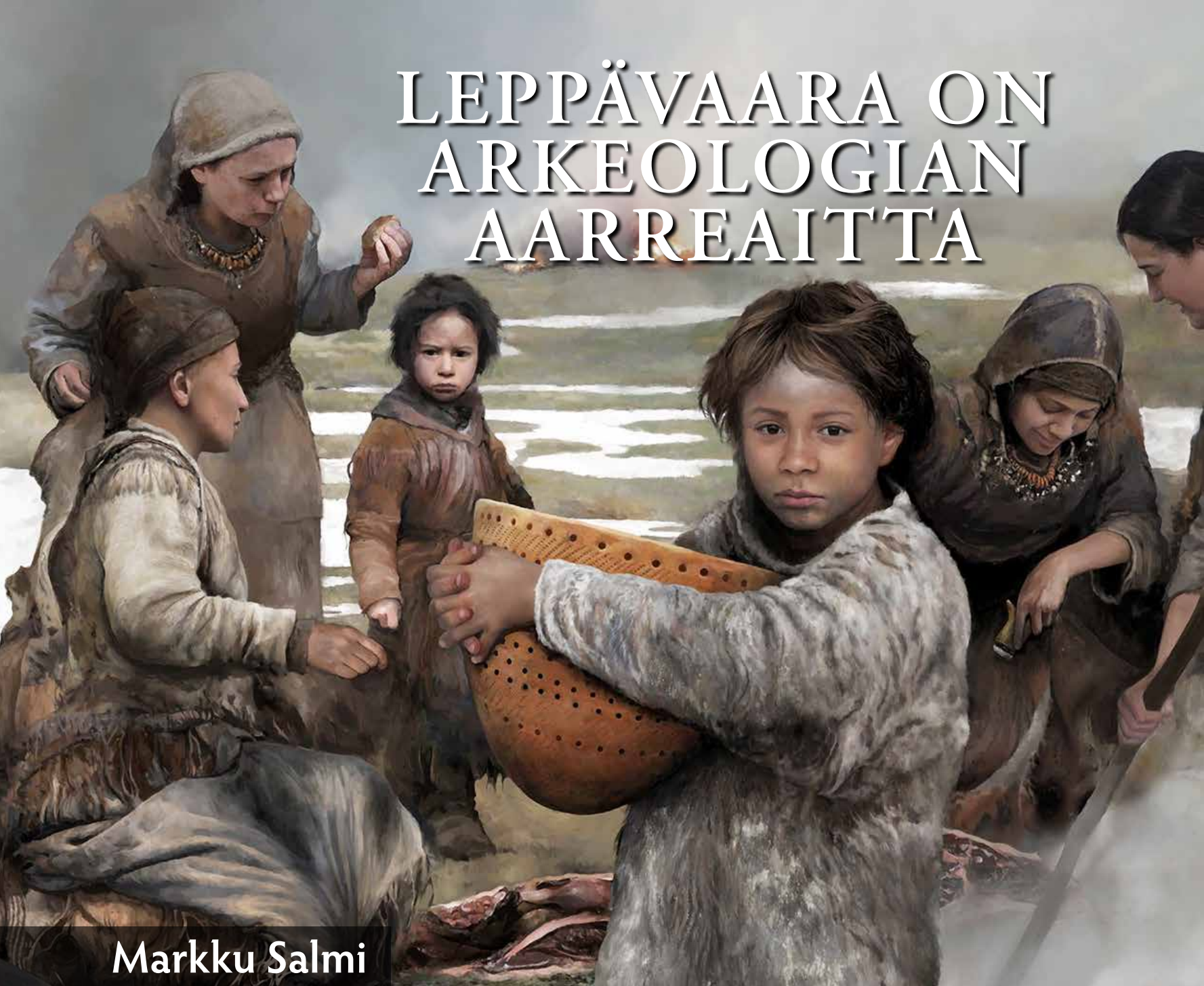
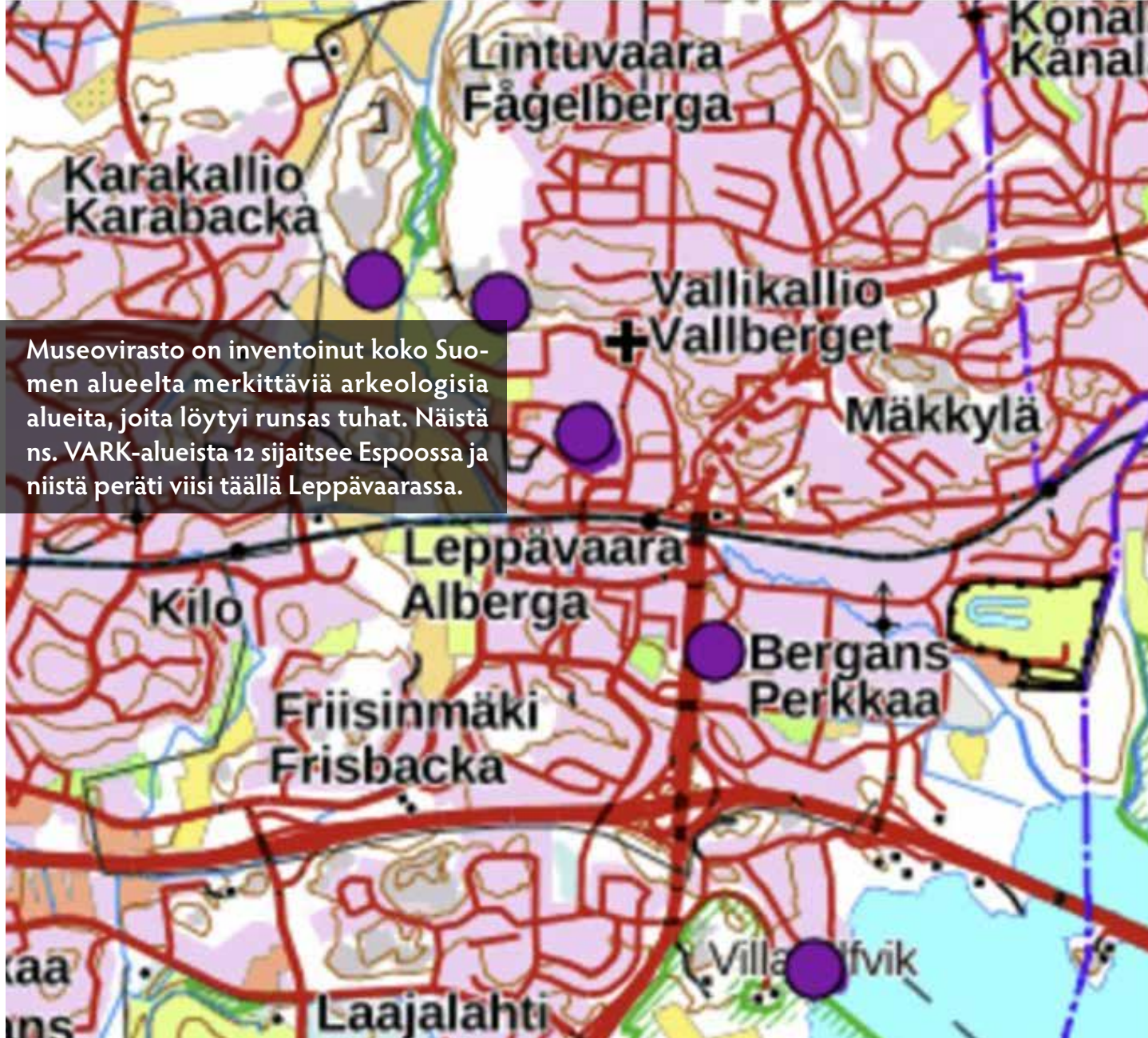

LEPPÄVAARA ON ARKEOLOGIAN AARREAITTA

Markku Salmi

Leppävaaran urheilupuiston pyyntileirin havainnekuva, Tom Björklund, kuva EKM.

Museovirasto on inventoinut koko Suomen alueelta merkittäviä arkeologisia alueita, joita löytyi runsas tuhat. Näistä ns. VARK-alueista 12 sijaitsee Espoossa ja niistä peräti viisi täällä Leppävaarassa.

Leppävaaran VARK-alueet ovat Ruukinrannan satama, Vanhan-Albergan puutarha, Nupukivenkallio, kivikautinen asuinpaikka uimahallin takaisessa mäenrinteessä sekä Västerängensin hautaröykkiöt Leppäsillassa. Kaikki Leppävaaran VARK-kohteet ovat muinaismuistolain nojalla suojeltuja.

Leppävaaran valtakunnallisesti merkittävät VARK-kohteet etelästä pohjoiseen: Ruukinranta, Kersantinpuisto, Nupukivenkallio, Urheilupuisto 2 ja Västerängen.

Ruukinrannan teollisuus ja satama

Ruukinrannassa on 1700-luvulla toiminut tillitehdas, jossa poltettiin tiliä Viaporin rakennustyömaalle. Tiilitehdas muutettiin myöhemmin fajanssitehtaaksi, jossa valmistettiin kaakeleita ja käyttöastioita Helsingin markkinoille. Tuotteet kuljetettiin laivoilla Viaporiin ja Helsinkiin. 1800-luvun loppupuolella Ruukinrantaan liikennöi höyryvene, jonka liikenteen 1905 valmistunut rautatie korvasi.

Ruukinrannan fajanssitehtaan ruukku, ruukussa leima "Alberga 5".

Kersantinpuisto

Kersantinpuisto, eli paremmin nykyisin tunnettu Vanhan-Albergan puutarha Perkkaalla, palaneen kappelin vieressä. Puistossa on edelleen nähtävissä barokkipuutarhalle tyypillisiä terassirakenteita ja karppilammikoita. Vanhan kartanon päärakennuksen paikka on merkitty hirsikehikolla. Nykyinen Albergan kartano rakennettiin 1870-luvulla kehä I:n toiselle puolelle.

Vanhan-Albergan puutarhan käytävä 2018. Kuva Markku Salmi.

Nupukivenkallio

Nupukivenkalliolla on hyvin säilynyt Helsingin maalinnoituksen tukikohta XXIX. Sisällissodan aikana punakaarti miehitti 11.4.1918 linnoituksen estääkseen saksalaisten läpimarssin Helsinkiin. Ylivoinen saksalainen sotilasosasto valtasi linnoituksen kahdessa tunnissa ja jatkoi matkaansa Helsinkiin. Nupukiven kalliolla on myös kaivoskuiluja, sillä sieltä on louhittu katukiviä Mannerheimintielle.

Nupukivenkallion juoksubauta 2021, kuva Markku Salmi, Lese.

Kivikautinen pyyntileiri

Asuinpaikka sijaitsee Leppävaaran uimahallin pohjoispuolen rinteessä. Alue on merkittävä, koska kyseessä on kivikautiseen hylkeiden pyyntiin liittyvä kausileiri, joka ajoittuu kivikaudelle 4200–3700 eaa. Kohteesta on tutkittu 22 kuoppaliettä, jotka todennäköisesti liittyvät hylkeiden rasvan eli traanin tuotantoon. Traania on ilmeisesti käytetty vaihdon välineen, sillä sitä on tuotettu yli oman tarpeen. Leirin koko aluetta ei ole vielä tutkittu, arkeologiset kaivaukset keskitettiin latu-pohjien alle jääneeseen alueeseen.

Urheilupuiston pyyntileirin arkeologinen kaivaus 2018, kuva Markku Salmi, Lese.

Hautaröykkiöt

Leppävaaran uimahallilta Karakallioon johtavan ulkoilutien varressa on kivistä röykkiöitä, kohteen nimi on museoviraston rekistereissä Västerängen. Kohteessa on kolme hautaröykkiötä, jotka ajoittuvat rakenteiden perusteella pronssikaudelle tai rautakauden alkuun. Kohde on suhteellisen hyvin säilynyt, vaikka röykkiöitä on hieman muokattu ja pengottu aikojen kuluessa. Röykkiöt ovat suuria, kooltaan 15 x 7 metristä sekä halkaisijaltaan noin 10 metriä. Korkeutta röykkiöillä on noin metri.

Västerängenin hautaröykkiö keuhattalvella 2021, kuva Markku Salmi, Lese.

Espoon kaikki 12 arkeologista aluetta löytyvät täältä:

<https://www.espo.fi/fi/uutiset/2025/02/espoossa-on-12-valtakunnallisesti-merkittavaa-arkeologista-aluetta>